

УДК 621.8

Толстов С.О¹, Гуляєва Л.В.²

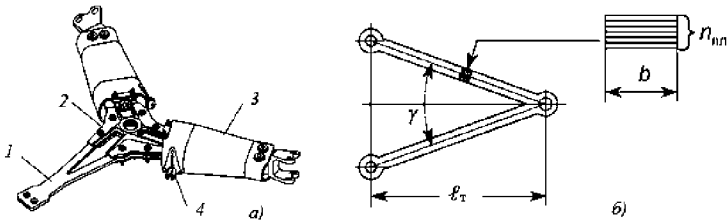
¹ студ. гр. ІФ-511 сп НУ «Запорізька політехніка»

² канд. пед. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ПРОЄКТУВАННЯ ТОРСІОНА ВТУЛКИ НЕСУЧОГО ГВИНТА

Торсіон – основний силовий елемент для кріплення лопаті несучого гвинта з корпусом втулки гелікоптера. Актуальність даного силового елемента полягає в його простоті та надійності. Він призначений для безшарнірних втулок. Пластинчастий пружний торсіон дозволяє лопаті здійснювати маховий рух у різних площинах та, закручуючись від важеля повороту лопаті і кожуха, змінювати кут установки лопаті.

V-подібний пластинчастий торсіон виготовляють із високоміцної сталі. На рисунку 1а подана схема втулки з пластинчастим V-подібним торсіоном, де 1 – пластинчастий V-подібний торсіон, 2 – корпус втулки. 3 – кожух, 4 – важіль повороту лопаті.

a – схема втулки; *b* – конструктивні параметри торсіона.
 Рисунок 1 – Схема втулки і конструктивні параметри V-подібного пластинчастого торсіона.

Конструктивно торсіон складається з набору (пакета) пластин з високоміцної сталі (див. рис. 1б), де l_t – робоча довжина торсіона, γ – кут між гілками торсіона, b – ширина пластин гілок торсіона. Основна перевага пластинчастого торсіона полягає в тому, що він відокремлює навантаження, які пов'язані з маховим рухом лопаті, від крутильних навантажень, що дозволяє збільшити амплітуду маху при зменшенні розносу шарнірів втулки.

В якості дослідження були використані вихідні дані гелікоптера Enstrom 480, а саме: $N = 82640$ Н – значення відцентрової сили на злітному режимі; $f = 1,5$ – коефіцієнт безпеки; $f_1 = 1,25$ – додатковий коефіцієнт безпеки, що вводиться в особливо відповідальних випадках $h = 0,05$ м – висота торсіона; $\phi = 80$ – кут закручування торсіона; кут циклічного кроку $\phi_{\text{цикл}} = 30$; $z = 11$ – число пластин; $b = 0,04$ – ширина пластини; $a = 0,0045$ м – товщина пластини; $\phi_{\text{заг}} = 5$ – кут загального кроку; $E = 215000$ МПа – модуль пружності матеріалу; $\nu = 0,3$ – коефіцієнт Пуасона; $L = 0,4$ м – довжина пластини.

За відомими формулами [1] для V-подібного пластинчастого торсіона були розраховані наступні характеристики, а саме: плече прикладеної сили, момент опору пластини, постійна частина напруги, момент опору крученню пластини, дотичне напруження в пластині, максимальне значення дотичного напруження, розрахунковий еквівалент напруження.

Висновки. У результаті дослідження було встановлено, що торсіон – важливий силовий елемент, який дозволяє здійснювати маховий рух в різних площинах та, закручуючись від важеля повороту лопаті та кожуха, змінювати кут установки лопаті, може витримувати важкі навантаження та збільшує амплітуду помаху при зменшенні розносу шарнірів втулки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Проектирование систем силовых установок самолётов: консп. лекций / С.В. Елифанов, В.Д. Пехтерев, А.И. Рьженко и др. – Х. : Нац. аэрокосм. ун-т им. Н.Е. Жуковского «Харьк. авиац. ин-т», 2011.